

Historia :klasa V

Praca domowa:

Przeczytaj uważnie treść notatki. Przepisz do zeszytu temat oraz punkty (wyłuszczone drukiem). Pod tematem podane są linki do prezentacji multimedialnej. Jeśli jest taka możliwość proszę skopiować (lub wpisać jeśli nie chce się otwierać) i obejrzeć. Pod tematem jest strona z komiksu przedstawiona Bitwę pod Grunwaldem przeczytaj, możesz pokolorować lub na ich podstawie sam narysować wysłać mi na adres sp17soswpt@gmail.com lub wyślij na Messenger.

Pozdrawiam Jolanta Krawczyk

<https://histmag.org/Jagiellonowie-wielka-dynastia-Europy-11393><https://epodreczniki.pl/a/jadwiga-i-jagiello---unia-polski-i-litwy/DIosbWXu5><https://www.youtube.com/watch?v=if1CVJtF5BE>

LEKCJA 1i 2 (25.05.2020r)

Temat: Polska w unii z Węgrami i Litwą.

- 1. Unia z Węgrami.**
- 2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim.**
- 3. Unia personalna z Litwą.**
- 4. Wielka wojna z zakonem.**

● Ludwik Węgierski. Kazimierz Wielki był ostatnim królem Polski z rodu Piastów – nie miał syna, który mógłby po nim objąć tron (władzę mogli dziedziczyć tylko mężczyźni potomkowie). Dlatego po śmierci Kazimierza w 1370 r. królem Polski został król Węgier z dynastii andegaweńskiej, Ludwik, w Polsce nazywany Ludwikiem Węgierskim. Ludwik był siostrzeńcem Kazimierza Wielkiego (jego matka Elżbieta była siostrą Kazimierza Wielkiego, córką Władysława Łokietka). W ten sposób Polskę i Węgry połączyła unia personalna (osobne państwa połączone poprzez panowanie jednego władcy). Ludwik poświęcał Polsce mniej uwagi niż Węgrom, rzadko przyjeżdżał do Krakowa i rządy w Polsce sprawowała w jego imieniu Elżbieta.

● Przywilej koszycki. Ludwik również nie miał syna, więc czynił starania, aby na tronie mogła zasiąść jego córka. Uzyskał na to zgodę w zamian za wydany w 1374 r. w Koszycach przywilej dla stanu szlacheckiego, zmniejszający podatek płacony przez szlachtę (z 12 do 2 groszy z łanu chłopskiego). Tzw. przywilej koszycki był pierwszym w Polsce przywilejem generalnym, który dopuszczał szlachtę polską do udziału w rządzeniu państwem i stał się podstawą, na której rozwinęła się w późniejszych latach demokracja szlachecka.

● Jadwiga królem Polski. Po śmierci Ludwika i dwóch latach negocjacji z dworem węgierskim, córka Ludwika Jadwiga w 1384 r. została koronowana na króla (a nie królową) Polski.

Unia polsko-litewska

● Litwa. Granicząca z Polską Litwa była ostatnim pogańskim państwem w Europie. Na przełomie XIII i XIV w. książę Giedymin (założyciel dynastii Giedyminowiczów) przekształcił państwo w Wielkie Księstwo Litewskie. Kolejni książęta przyłączyli do Litwy kilka księstw ruskich z Kijowem, wyzwalając je spod panowania Złotej Ordy (państwo tatarskie na wschodzie Europy). Mimo to pod koniec XIV w. Litwa była państwem słabym wewnętrznie, ze słabą gospodarką, ciągle niepokojona przez Krzyżaków, którzy pod pozorem krzewienia wiary chrześcijańskiej najeżdżali i łupili ziemie litewskie.

● Unia. W tej sytuacji unia z potężnym państwem polskim była dla Litwy bardzo korzystna; przymierze z Litwą było też bardzo korzystne dla Polski:

- siły obu państw łączyły się w walce ze wspólnym wrogiem – Krzyżakami,
- kończył się konflikt Polski i Litwy o Ruś Halicką i Włodzimierską,
- dla Litwy chrzest w obrządku rzymskim oznaczał przyjęcie do świata Europy Zachodniej,
- Polsce chrzest Litwy przynosił chwałę kraju, który nawrócił ostatnie pogańskie państwo w Europie.

● Małżeństwo Jadwigi i Jagiełły. To były powody, dla których postanowiono o zawarciu politycznie korzystnego małżeństwa Jadwigi i księcia litewskiego Jagiełły z rodu Giedyminowiczów. W 1385 r. w Krewie został podpisany akt, w którym Jagiełło zobowiązał się przyjąć chrzest i przyłączyć Litwę do Polski. Jagiełło przyjechał do Krakowa w 1386 r. Na chrzcie przyjął imię Władysław, zawarł małżeństwo z Jadwigą i został koronowany na króla Polski.

Dzięki unii polsko-litewskiej na wschodzie Europy powstała nowa potęga polityczna i trwale zmienił się układ sił politycznych.

Wojna z Krzyżakami

● Krzyżacy, aby uzasadnić rację bytu swojego państwa (które teoretycznie zostało powołane, aby chrystianizować pogańskie ziemie), nie uznali chrztu Jagiełły i przekonywali chrześcijańską Europę, że Litwa nadal jest pogańskim krajem. Próbowali rozbić polsko-litewską unię, a księcia Witolda, stryjecznego brata Jagiełły, podburzali, by przejął na Litwie samodzielne rządy (jednak Witold przyjął od Jagiełły tytuł wielkiego księcia litewskiego i pozostał wierny bratu). Pod koniec

XIV w. zajęli litewską prowincję Żmudź. Na początku XV w. na Żmudzi wybuchło antykrzyżackie powstanie, któremu książę Witold udzielił poparcia, a z kolei Witolda poparła Polska. W ten sposób zaczęła się wielka wojna z zakonem krzyżackim.

● Król Władysław Jagiełło rozważnie poprowadził Polaków do rozstrzygającej walki:

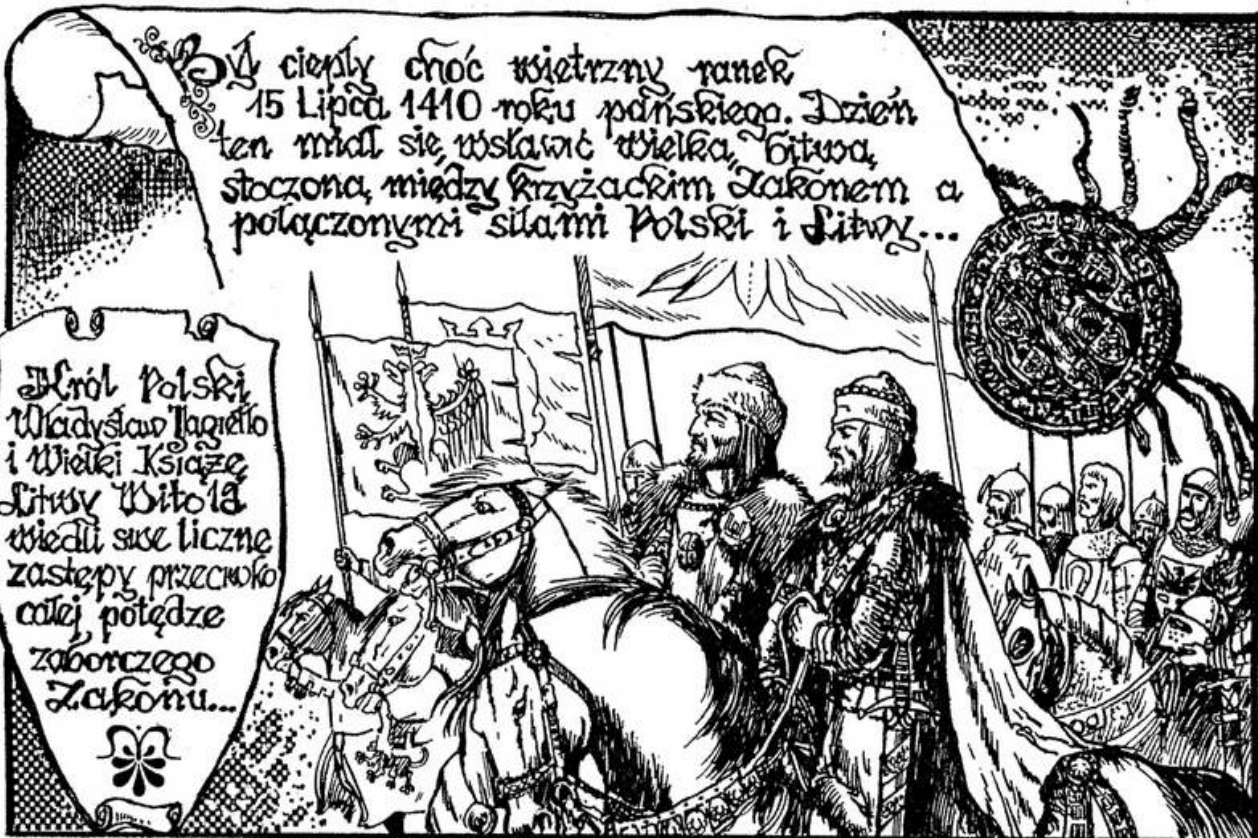
- zebrał armię rycerzy polskich, najliczniejszą w średniowieczu;
- wybudował pod Czerwińskiem most pontonowy, po którym przeprowił się wraz ze swoją wielką armią przez Wisłę,
- połączył się z armią litewskich rycerzy księcia Witolda,
- razem wyruszyli na Malbork, krzyżacką stolicę.

● Bitwa pod Grunwaldem. Dwie wielkie armie: polsko-litewska (ok. 30 tys. zbrojnych) i krzyżacka (ok. 20 tys. zbrojnych) spotkały się pod wsią Grunwald, gdzie 15 lipca 1410 r. doszło do wielkiej, trwającej wiele godzin bitwy (była to jedna z największych bitew w średniowieczu). W bitwie pod Grunwaldem zginął wielki mistrz krzyżacki Ulrich von Jungingen i wielu zakonnych dostojników, a wojska krzyżackie zostały rozgromione.

W czasie dalej trwającej wojny poddało się wiele krzyżackich zamków i miast, ale Malborka Jagiełło nie zdobył. Mimo to potęga krzyżacka została złamana i państwo krzyżackie nigdy już nie powróciło do dawnej świetności.

● W 1411 r. w Toruniu został podpisany traktat pokojowy, na mocy którego Krzyżacy musieli:

- zwrócić Polsce ziemię dobrzyńską,
- zwrócić Litwie Żmudź,
- zapłacić ogromne odszkodowanie wojenne (100 tys. kóp groszy praskich).

W ciepły choć wietrzny ranek
15 Lipca 1410 roku pańskiego. Dzień
ten miał się wstawić wielka bitwa,
stoczona między Krzyżackim Zakonem a
połączonymi siłami Polski i Litwy...

Król Polski
Władysław Jagiełło
i Wielki Książę
Litwy Witold
wiedli swe liczne
zastępy przeciwko
całej potęgze
zaborczego
Zakonu...

MIEŁOŚCIWY DANIE! MAM WIEŚCI, ŻE KRZYŻACY
STOJĄ OBOZEM W POBLIŻU WSI GRUNWALD!

ZATRZYMYMY SIĘ NA SKRAJU LASU I CZEKAĆ BĘDZIEMY, BY
WSZYSTKIE NASZE CHORAĞWIE ZAJĘŁY WYZNACZONE POZYCJE.

LEKCJA 2 (27.05.2020r)

Temat: Jagiellonowie w Europie Środkowej.

1. Druga unia Polski i Węgier.

- trwała 4 lata – Władysław Warneńczyk w 1440 r. został królem Węgier. Do śmierci w 1444 r. był więc i władcą polskim, i węgierskim.

2. Wojna trzynastoletnia.

– stoczona w latach 1454–1466 wojna między państwem zakonu krzyżackiego a Koroną Królestwa Polskiego, rozpoczęta na skutek poparcia przez Polskę powstania Związku Pruskiego przeciwko zakonowi krzyżackiemu, zakończona zwycięstwem Królestwa Polskiego i II pokojem toruńskim.

3. Jagiellonowie w Czechach i na Węgrzech.

- w 1457 r. zmarł król Czech i Węgier Władysław Habsburg Pogrobowiec. W obu państwach zapanowało bezkrólewie. Ponieważ Kazimierz Jagiellończyk ożenił się z siostrą Władysława Pogrobowca- Elżbietą Rakuszańką, uznał, iż jego synowie mają prawo do tronu Czech i Węgier.